

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

september 2020 nr 8 (228)

Fotod: Silvia Soide

President Kersti Kaljulaid tegi Kihnule ringi peale

President Kersti Kaljulaid veetis Kihnus sügase päeva: osales Suuru sadama avamisel, võttis koos koolilastega aktiivselt osa kihnu laulu ja tantsu tunnist, külastas Kihnu kontorit, Metsamaa pärimustalu ja majakat ning kohtus volikogu liikmete ja Kihnu rahvaga.

Kui president piirivalvelaevaga Suuru sadamasse jõudis, olid Kihnumaa naised juba laulu lahti löönud....

Nagu ikka, võeti kõrgeid külalisi vastu laulu ja tantsuga ja ühtlasi sai sellest Suuru sadama avapauk. Tegelikult lõppesid sadamas ehitustööd juba eelmise aasta lõpus, aga kevadel ei saanud plaanitud avapidu korraldada ja nüüd kaasati saarerahva jaoks olulisse sündmusse vabariigi president. Kaljulaid ütles, et Eesti on järk-järgult tagasi tulemas mereriikide kaardile just selliste väikeste sadamate kaudu.

Ta tõi võrdluse Soome ja Rootsi tiheda laevaliiklusega ja tõdes, et meil sellist pilti veel ei ole, sest 50 aasta pikkust auku on raske kinni toppida. „Iga sadam toob lootust juurde, et meile tuleb palju külalisi ja meist saab jälle suure mere rahvas, mitte see, kes tohib oma saare ümber natuke kala püüda. Mul on selle pärast väga hea meel,“ lausus ta.

Vallavanem Ingvar Saare ütles, et Suaru sadama arendusega on tegeldud 15 aastat ja aina mõeldud, kuidas seda paremaks teha ja tänaseks ongi kogu ala tundmatusest muutunud. „Usun, et Kihnu merevärv jääb külalisi teravitama vähemalt 50 aastaks,“ ütles vallavanem.

Sadama arendusse ja ehitusse on nende aastate jooksul kaasatud mitmeid projektijuhte, nõunikke, firmasid. Avapeol kutsus vallavanem kingituse järele peatöövõtja OÜ Bauest objektijuhi „peaaegu kuiva nahaga pääsenud“ Erkki-Siim Kalbuse.

„Tõsi see on, et selle sadama ehituse käigus kukkusin ma vette ja näib, et seda ei

unustata,“ ütles Kalbus. Ta andis kingitusena üle ankrut, mis pannakse graniitkivile paigaldatuna haljasalale. „Seal on kirjas, kes ehitab, kellele ehitab ja millal ehitab.“

„Mina kuivasin ära, aga inimesed tõgavad siiani,“ naeris objektijuht ja lisas, et paljude tunnistajate juuresolekul kaelani vettekukkumine aitas pingeid maandada, sest ehitusprotsess oli keeruline ja pingeline. „Tellija ootused ja nõudmised olid suured, me ei saanud nendele läbi sõrmede vaadata. Nõuti paremat, sest Kihnu merevärv peab olema ilus ja usun, et

sai sellega hakkama,“ lausus ehitaja.

President lõi tantsu ja laulis

Sadam ametlikult avatud, viis kastiauto presidendi koolimaja, kus kooliõuel ootasid direktor Jana Ruubel ja õpilased Mirjam, Madis, Engel ja Anni. Noored tutvustasid maja ja rääkisid lühidalt oma tegemistest – alates pilliõppest hiljutise kartulivõtmiseni.

Koolikell lõpetas tunni klasisiruumis ja lapsed jooksid saali presidendiga kohtuma ehk siis taas koolitundi.

„Meie koolimaja ei ole kaasaegne, aga meil on meie inimesed ja seda ei saa meilt ära võtta,“ ütles koolijuht Männi Jana.

„Kaks korda nädalas tuleme meelde, et oleme kihnlased,“ rääkis õpetaja Kolde Külli kihnu laulu ja tantsu tundi sisse juhatades. Ta ütles, et õppejõu jaoks on jõutud uuema rahvalauluni ja nüüd, kus külalised pundis, oleks kaval lauluraamat lahti võtta ja kordust kaasa laulda. Seda president ka hoolega tegi ja laulis, et *õllõpued ning trahtrid lahti, kokk jääb üksi laeva vahti*.

„Nüüd tantsime ära meie kõige-kõigemad tantsud, mida iga kihnlane peab mõistma ja tore, kui iga eestlane ka mõistaks,“ jätkas Külli tundi.

Kaljulai ei pidanud tantsuringi paluma, ta läks ise ja 9. klassi noormees Taimar tantsitas riigi esinumbrit nagu mees muiste.

Kui kõige-kõigemad olid tantsitud, ütles koolijuht, et lapsed on olnud elevil ja neil on tekkinud küsimusi. Ja siis tabas presidenti lausa küsimusterahh.

Esimesele küsimusele, kas president olla on kerge, vastas Kaljulaid: „Kuidas sulle praegu tundus? Keegi ei ütle ka, kuidas need tantsusammud tegelikult käivad.“ Lapsed naersid ja said hoogu juurde.

Mitu korda sa oled televiisoris esinenud? Täpselt ei tea, aga ainuüksi ERR-s on olnud 20 pikemat saadet.

Külalised on sadama hästi vastu võtnud

Ingvar Saare: „2020. aasta Isuvi näitas, et Suaru sadam on külaliste poolt hästi vastu võetud - juulist augustini külastas sadamat vähemalt 94 alust. Küllastajatele meeldis rahulikus sopis oma paati hoida. Kui veidi nurinat põhjustas erinev hinnakiri võrreldes Kihnu sadamaga, siis kvaliteetne sildusmisvõimalus sai jällegi kiita.

Samuti on tänuväär, et sadama-alal pakutakse küllastajatele erinevaid teenuseid. Sadama-ala suured ehitised, mida esialgse projekti järgi kavandati, on valmis, kuid jätkuvalt on vaja tegeleda parema külaskogemuse loomisega. Mõtteid on ka teenindusala rajamise osas, kus hetkel on amortiseerunud punased soojakud. Igal juhul on maamärk rajatud ning kõik juurdetulev ainult rikastab olemasolevat.

Minu isiklik arvamus on, et ka mitmed üritused sobivad kõige paremini just otse sadama südamesse ning selles asukohas võiks ka jätkata. Praktilise poole pealt on paigaldatud 10-tonnise tõstevõimega konsoolkraana ja sellega on välja tõstetud neli kakuami ja remonditud ühte lätlaste 8-tonnist alust. Hulga vähem rullide vedamist ja vandumist :)“

Foto: Ingvar Saare

◆ Endise Kihnu kooli õpetajana ma lihtsalt pean....Presidendi vastu-võtt koolimajas pugest kangesti südame sisse. See oli vahetu, südamlilik ja armas. Lihtne ja kodune – ei mingit ametlikkust, paatost ega ülepingutamist. Oli aru saada, et riigipea oli koolimajja oodatud ja kohtumine läbi mõeldud, aga ei midagi ülemäärast.

Hea mõte oli, et koolielu tutvustasid õpilased ja kohtumine oli lahendatud koolitunnina, kus oli võimalik panna president laulma ja tantsima. Ja kui palju ja kui julgelt lapsed küsisid! Sellest kõigest oli nauditav osa saada. Ega ma nüüd erapooletu Kihnu kooli suhtes pole, aga paremini poleks saanudki.

Miks tahtsid presidendiks saada? Meie riigikogu jäi hütta ega leidnud sellist kandidaati, kes meeldiks piisaval hulgal riigikogu liikmetele, aga minu peale oli võimalik kokku leppida.

Milline näeb välja presidenti tavaline argipäev? Kas sulle meeldib president olla? Arvan küll, et meeldib, aga kui riik kutsus, siis sa ei küsi, kas meeldib, vaid tuleb min-

na.

Kas sa oled rikas? Eesti mõistes küll. Hoidsin oma esimesest stipendiumist 10 rubla kokku, jõuluks oli mul juba 40 rubla ja nii olen säästnud siiani.

Kas alguses oli keerulisem president olla? Kui vana sa olid, kui presidendiks said? 46, aga seda sa oleksid võinud guugeldada.

Mis on presidendi töös

Kaljulaid soovib Kihnule ise otsustamise õigust

Millise tarkusetera või tunde võtate tänasest päeveast oma igapäevaellu kaasa?

Ma ei ole esimest korda Kihnus selles ametis. Aga nagu ikka, väikesed kohad ja kogukonnad on ühtehoidvad – ei peagi vesi ümber olema. Muidu on siin ikka nende Eesti pisikeste kogukondade elu, kus kõik teavad kõiki, kõik aitaavad kõiki ja teevad kõiki asju koos ja teevad seda rõõmsa meele ja särava silmaga. Ainult kiruvad, et kui muu maailmaga suhelda, on liiga palju bürokraatiat.

Mul on siin on ikka soe olla, tore on.

Nii et saate pimedal talvel, kui olete Tallinnas selle peale mõelda?

Mul ongi õnn, et mul on palju selliseid kohti, mille peale ma saan talvel mõelda. Minu arust on see oluline, et meil kõigil oleks see koht, kuhu minna ja olla.

Minu käest on vahel küsitud, miks ma ütlen, et maapiirkonnad ei jää kunagi tühjaks ja ma küsin vastu, kas keegi on näinud sellist jõukamat ja avalikust elust eemale tõmbunud inimest, kes ostab korteri Tallinnasse Liivalaia tänavale ja teeb seal akna lahti. Sellist inimest ei ole!

Sellest tulebki, et pisikesed kogukonnad toetavad poolt miljonit tallinlast ja sellepärast ei saagi öelda, et Tallinn võib oma arengu viljad ainult endale hoida – juba sellepärast ei saa seda öelda.

Olete käinud paljudes koolides. Kas Kihnu kooli õhkkond oli kuidagi teistsugune?

Õpilased küsisid palju. See ei ole ainulaadne, see ongi tegelikult nii, et on koole, kus lapsed tahavad ja julgevad küsida ja on keskkondi, kus nad seda ei tee.

See on minu jaoks üks mõõdik, sest ma ju tahan, et inimesed oleksid julged, aktiivsed, söakad ja sõnakad ning samal ajal suudaksid end kehtestada tülitsemata läbi arutelude ja vestluste. Ja kui ma näen, et selline töö on koolis ära tehtud, siis on hästi.

Kuidas Teil kihnu tantsude sammud nii hästi välja tulid, olete neid varem tantsinud?

Ei, ma ei ole rahvatantsija, ma teiste järgi tegin. Aga ma olen liikuv inimene ja mul on koordineerimine olemas ja on säilinud lastele omane võime kükist ilma toeta püsti tõusta.

Kas Kihnu vald on õigel teel, et tahab olla ise ja eraldi ega soovi liituda teiste omavalitustega ega kuuluda Pärnumaa omavalitsusliitu?

Piirid on äärmiselt ebaolulised. Kui on taju, et suures pun-dis tehakse Suure Peetri moodi, siis ei saa koos teha.

Üks mis kindel, siin teavad inimesed kõige paremini, mis siin on hea ja õige. Mul on usku, et kõigi Eesti kohtade inimesed seda ise teavad. Ma soovin, et meil oleks edaspidi vähem Tallinna kesksel toimetamisel ja juhtimisel ja rohkem isetegemist ja otsustamist. Küllap sünnib sellest tüli ja pahandust ka ja mõni osa varastatakse ära ka, aga kohalikes kogukonnas teatakse paremini, mis neile hea on.

Mina soovin Kihnu ja teistele väikeste kogukondadele otse otsustamise õigust – see tuleb Tallinnast ära tuua, aga mina ei saa seda üksi teha.

kõige raskem? Siis, kui asjad lähivad valesti.

Kas teed päevas arvuti taga palju kirjatööd? Kui paljudes koolides oled käinud?

Kas varem olid mõelnud presidendiks saamisest? Ei, aga olen olnud peaministri nõunik ja teadsin, kuidas riik toimib.

Milles presidendi töö seisneb? Tähtis on olla rahvaga koos ja rääkida sellest, mis neid huvitab. Mulle meeldibki selline küsimustering nagu praegu, mitte nii, et pean kõnet ja teised kuulavad.

Mis on kaugem koht, kus

käinud oled? Maakera teisel pool, Vanuatul.

Kas sul ihukaitsjad ka on? Jah. Kaks seisavad seal ukse juures.

Kas sul autojuht ka on? Kas sul on kihnu kõrt? Kas sul paat on? Jah, mul on väike kasse paat.

Mitu korda oled välisreisil käinud? Kas tahaksid Kihnus elada. Aus vastus on ei, seast mul on oma koht Saaremaal.

Lapsed oleksid veel ja veel küsinud, aga koolijuht oli presidendi ajakavaga kursis ja pidi otsad kokku tõmbama ning andis kingituseks kaasa

korvi kooliaias kasvanud aiasaaduste ja põldmarjamoosiga. President kinkis aga kooliperele Kadrioru mett ja raamatu.

Pärast kooli külastust heitis Kerti Kaljulaid pilgu peale Kihnu Kontorile ja leidis, et linnainimeste jaoks on koht ja töötingimused suurepärased.

Metsamaal tegid Marju ja Mari koos presidendiga pärimustalule tiiru peale ja vaatasid sealse varuuse üle. Kaljulaid uuris kangastelgedel kudunud Kuraga Elvilt, millega nii ühtlaseid lõngu värvitakse ja sai vastuseks, et kõige olulisem on pikaajaline kogemus. Kaljulaid meenutas, kuidas ta hurjutada sai, et taasiseseisvuspäeval, 20. augustil Lääne-Eesti ranniku punast kleiti kandis.

„Meie olime ka kõik 20. augustil punases,“ lohutas Kuraga Mari naerdes presidendile. „See on piduvärv, me ei taha sinist ega musta peol selga panna.“

Pärast lõunasööki Metsa-

maal käis Kersti Kaljulaid majakas, kohtus volikogu liikmetega ja vastas Kihnu inimeste küsimustele. Kokkutulnutele jäi mälestuseks ühispilet.

Vallavanem Ingvar Saare hinnangul oli vabariigi presidendi Kihnu visiit meelde jääv sündmus. „Meil õnnestus näidata presidendile osakes Kihnust, millega ta eelmise aasta maratoni ajal väga tutvuda ei saanud.“

Presidendiga räägiti nii avameretuuleparkidest kui kohaliku omavalitsuse rollist kohaliku elu korraldamisel viimase osas eelkõige sellest, et kohapealset elu tuleb korraldada võimalikult lähedale elanikele, mitte keskvalitsuse tasandil.

„Meeldis presidendile sõnumiselt ja otsekoheks. Ja oli kena näha, et inimestel oli ootusärevus presidendiga kohtumiseks,“ leidis Saare.

Anu Saare

Kudumisfestivalil õdus õhkkond

Kolmandat korda toimunud Kihnu Kudumisfestivali meeleolu hindasid mõnusaks nii oma saare inimesed kui ka külalised. Et õdusa olemise kõrval uue oskusena mütsi kudumine selgeks sai, oli väärt kogemus, aga mitte esmatähtis.

Tänavuse kudumisfestivali eellooks on, et aprillikuuks planeeritud kudumiskoole oli registreerunud 40 osalejat, sealhulgas Hollandist, USAst, Soomest ja muidugi kõikjalt Eestist. Nüüd, muutunud maailmapildis on korraldajad rõõmsad, et septembri keskpaigas peetud festivalile tuli oma inimestele ja Kihnu koolilastele lisaks ka kümme-kond kudumishuvilist mandrilt.

Seltskond ei olnud suur, aga meeleolu Metsamaa pärimustalu rehealusel oli mõnus, üksteist toetav ja sõbralik: naised kudusid, lobisesid, naersid. Õpetajad Annika, Eve, Elly ja Veronika andsid nõu ja abistasid, õpilase seisuses naised kudusid, ka harutasid, või pusisid nii, nagu varasemad oskused lubasid. (Väljendit pusima on kasutatud eelkõige lehe-toimetaja ponnistuste kohta, vt lisalugu lk 6.)

Tähelepanuväärne ja isegi natuke naljaks oli, et kui kõikil olid ühesugused lõngad, vardad ning muster, hakkasid valmima erineva suurusega mütsid. Ka oli kõi-

Fotod: Merle Lust

gi mandrinaiste kudumistehnika kihnlaste omast erinev.

Toreda seltskonna moodustasid Ilona ja Anneli Tartust, Merle Tartu lähedalt Laevalt ja Marika Võistest – kõik käsitöönaised, aga kihnu mütsi keegi neist varem polnud teinud.

Teist korda osalenud Ilona arvas eelmisel korral festivalile tulles, et siin on kudumine kõige tähtsam, kuid kohapealses miljöös sai olulisemaks hoopis muu. „Mulle meeldib kõik, alates inimestest, kes on väga toredad, kellel on selgroog ja teavad täpselt, mida teevad. Mulle meeldib nende teevad ja see, kuidas nad räägivad ja mida

jutustavad,“ võttis Ilona enda jaoks kokku, miks ta teist korda osales ja tahab ka edaspidi kudumisfestivalil kohal olla. Aga see pole kõik – Ilonale meeldis meelelahutuslik osa, toit, loodus, huvitav oli suitsusauna kogemus.

Aga kudumine? „Kudumine ikka ka, kõik ümberringi koovad, kuidas sa ei koo siis.“ Kihnu mütsi tegemine oli igapäevaselt rätsep-stilistina töötava naise jaoks uus kogemus, keeruline oli kihnu vitsa tegemine.

Eelmisel aastal alustatud labakindad kodus Ilona kodus lõpuni, kinkis pojale, kes need sobivaks tunnistas ja kasutusse võttis.

Võistest pärit Marika jaoks on kudumisfestival täielik puhkus, kus ei pea mõtlema, kuidas süüa, juua ja magada saab, sest kõik on korraldatud – saab ise olla ja teha, mida hing ihaldab.

Käsitööinimesena proovib Marika kõike, mis huvitav tundub, praegu on leivakombriks pitspäevavarjud ja õlasallid. Kudumine pole talle sugugi võõras, aga: „Kihnu vitsa tegemine võttis mõistuse ära! Aga selgeks sai ja nüüd peaks olemas olema.“

Merle viib koju kaasa positiivsed mälestused. Ta arvab, et see on isegi hea, et 40 osaleja asemel vähe ja kokkuhoidev seltskond kokku tuli. „Kõikide jaoks oli aega ja nimeidki jäid meelde,“ leidis ta. Merle sai oma mütsi tagasteel praamis peaaegu valmis, jäi nii vähe, et ta kavatses selle samal õhtul kodus kindlasti ära lõpetada.

Naistele meeldis tantsupidu ja pillimehed ning see, kuidas ühel hetkel vallutasid tantsuplatsi kihnu noored. „Väga mõnus, et noored viivad elu edasi ja vanad õpetavad ning jälgivad, et kõik oleks nii, nagu peab,“ leidis Ilona. Ta pidas silmas seda, kuidas

vanemad naised noortele tantsu ajal õigeid samme ja käehoidu meelde tuletasid.

Marikale jättis mõnusa mulje, et festivalimelu hakkas peale juba sadamas, kus neid Mari, Helga ja Anto akordioni ja lööspillidega tervitasid.

„Mulle nii meeldis, et me laulsime autokastis – see oli kuidagi nii mõnus ja päris asi,“ leidis naine. Marikale tundus, et sel aastal pandigi sutsu rohkem rõhku muusikale.

Kõik naised tahavad järgmisel aastal platsis olla, et naiselikust koosolemisest ja kihnlaste huumorist taas osa saada. Nad loodavad, et saavad õppida roositud kinnaste tegemist.

Korraldaja Kuraga Mari rõõmustab kordaläinud festivali üle ega vaeva end sellega, et 40st valmisostetud kudumise stardikomplektist suur osa kasutamata jäid – küll vardad

ja lõngakerad rakendust leivad. Hoopis olulisem oli, et festivali esimesel päeval osales palju Kihnu õpilasi, kes said näha, et kudumine on loomulik ja igapäevane tegevus, mida koos teha ja et niiviisi saab ühiselt aega veeta.

„Minu jaoks oli see kõige rõõmustavam, sest oluline on teha käsitööd loomulikus keskkonnas,“ leidis Mari.

Mari hinnangul oli lastel kudumisfestivalil osalemine tore kogemus ja igaüks kodus nii, nagu oskas. „Algul nooremad tüdrukud kartsid, et ei saa hakkama ja jäävad hääbisse, aga tore oli näha, kuidas nad hoogu said,“ rõõmustas Mari. Ta leiab, et ema õpetus ei ole lastele kunagi nii huvitav, kui selline koostegemine on.

Mere Nele lisas, et tema Nijole tahtis Metsamaalt koju jõudes kohe vardad üles luua ja tüdart aidates võttis

Nele ise ka oma aastapäevad kapi otsas seisnud pooliku soki välja ja hakkas kuduma. Ta oli Nijolele poolteist aastat tagasi kudumist õpetada proovinud, aga nüüd hakkas tüdruk kohe huvi tundma.

„See on nagu nakkushaigus,“ naeris ka Mari, kes ise ka mütsi tegemist alustas ja muude tegemiste kõrvalt 3-4 rida valmis sai. „Hasart tuleb sisse – loomine, oma kätega loomine on nii võimas – teed

mitte milleski midagi valmis!“

Sarnaselt osalejatele peab Mari väga kordaläinuks tantsuõhtut pillimeeste Raido Koppeli ja Ats Kirsiga. „Pillimehed ja publik klappisid nii hästi, et inimesed veel järgmisel päeval helistasid ja kiitsid, et jäid väga rahule.“

Suvel on Metsamaa külaste päralt ja oma inimesi satub sinna vähe, nüüd olid vanemad naised tänulikud ja rõõmsad, et kodust välja said.

„Sellised üritused näitavadki, miks Metsamaad vaja on,“ leiab Mari ja arutleb, et ju see pidigi nii minema, et suur seltskond tulemata jäi ning tekkis selline oma inimeste kodune ja rahulik õhkkond.

Mari hinnangul on kordaläinud festivalil tähtis õpitoa meeleolu, mille löid noorema põlvkonna kõvad kuduajad Annika, Eve, Elly ja Veronika.

Marile jättis mulje Uue-Matu Mare korraldatud ekskursioon, ta soovib Mare giiditööst kõigil osa saada.

„Marel on teadmiste ja kogemuste pagas nii suur, ta oskab läbi ajaloo tuua näiteid ja seoseid mujalt maailmast,“ rääkis Mari, kuidas tal kuulates hakkas silme ees jooksmas pilt, kuidas elati Kihnu talutaredes ja mis samal ajal mujal maailmas juhtus. „Ükskõik, mida Mare käest küsiti, olid tal vastused olemas – tal on see maailmapilt ikka väga lai.“

Mari tänab oma ema Helga ja Antot, kellega koos ta laeva vastas pilli mängimas käis ja niiviisi festivali piduliku avapauku sai.

Anu Saare

Kuidas ma kudumisfestivalil seitse rida valmis püüsin

Et kõik ausalt ära rääkida, olen varem vähe-malt kolm mütsi kudunud, kaks neist reljeefse koega ja üks kolmevärvilise mustriga. Kudusin selle oma siis mudilasealisele pojale ja mul ei olnud sellega mingit valu ega vaeva. Müts tuli väga ilus ja mu ema kodus selle eeskujul teisele pojale samasuguse.

Nüüd oli kõik teisiti. Kui ma Kihnu kudumisfestivalil vardad kätte võtsin, oli see ikka üks vaevamine. Kolm lõngakera läksid omavahel hirmsasti keerdu ja nende lahti-keerutamine võttis minu meelest tohutu aja. Vardad olid pikad ja jäid igale poole kinni, lõng ja eriti vardad hirmus peenikesed.

Aga tahtmine oli suur! Istusin kramplikult ja kudusin ja selle tagajärjel jäid tui ja kael kangeks. Õnneks pani Silvia meid vahepeal võimlema, mis oli kangele kaelale hiigla hea ja eriti tore, et samal ajal sai kudumisest viilida.

Aga kogu see olemine (ja ka kudumine) oli tohutul tore ja lõbus ja kogu oma ponnistuste tulemusena sain valmis... seitse rida. Väikeseks vabanduseks või õigustuseks vast see, et liitusin seltskonnaga laupäeva lõunal.

Võrdluseks, Elly kodus kudumisfestivali ajal valmis kaks mütsi! Seitse rida versus kaks mütsi?! Aga võibolla ta kodus pühapäeva õhtul kodus veel ühe, ma igaks juhaks ei hakka küsimagi.

Kudumisguru rääkis, et tal kulub troi kudumiseks 200 tundi ja arvestab töö-

aega ühe kuuga. Kuidas küll tema kael, tui ja käed vastu peavad, aru ma ei saa. Elly ütles, et tal väsivad kudumispäeva õhtuks ära hoopis jalad ja naeris ise ka, et nagu kooks jalga-dega.

Tohutu lohutus oli see, et vanemad naised ütlesid, et algajale ongi kudumine 1,5 numbri varrastega raske ja nr 2 oleks hoopis lihtsam olnud. Aitäh! Ja kui juhendajad rääkisid, et nemad ka ei koo kodus mütsi nii peenikesega varrastega, hakkas veel kergem. Järelkult on veel lootust. Indu juurde lisas, et teisel päeval ütles Kurve Urve: „Tore, Anul hakkab ka välja tulema.“

Kui ma koju jõudsin ja oma seitse rida uhkusega ette näitasin, ohkas abikaasa kaastundlikult: „Sa ei saa seda kevadeks ka valmis!“ Selleks kevadeks muidugi ei saa, aga kevadel polegi mütsiga midagi teha.

Aga kihnu mütsi mina ükskord valmis koon! Ja kuna Elly arvas, et see võiks inimesi hirmsasti huvitada, annan ma oma edusammudest või hävingust siis kunagi teada.

Kudumisõpilane Anu

7. suardõ kuõelõ pärimuspääväd Pranglis

2019. aasta keväde lepputi Kihnus pärimuspääve lõpuõhta kogo, et uiõst suajassõ kogo Pranglis.

Keväde meiti sjõnna ei lastass, aga mihklikuu 11. - 13. päävä saemõ selle suarõ piäl kua ää käüdüd. Kamp oli sellekorra terä pissiksem, aga vägä tubli ning torõ. Piäle kihnlästõ olid kohalõ tuln viel muhulasõd, suarlasõd Kaa-li, Mustjala ning Leisi kuõlist, vormsilasõd ning üks ruhnu kuõli õpilane. Pääväkava oli ikka siokõ, nagu kaheksa aastaga vällä kujunõn ond: esimese päävä suarõtuur ning tutvumisõhta, teese päävä tüetud ning õhtanõ kontsõrt ning kolmanda umiku koosõit.

Lapsõd panid oma muljõd reesust kirja.

Epp: sõitsimõ Leppnieme sadamast Pranglilõ laevaga nimega Wrangõ. Kui me kohalõ jõudsim, tundsi mia ennäst vägä kodosõlt, kuna sie mienutas miolõ ette paelu Kihnut. Prangli suaer oli aenult natuksõ pissiksem kui Kihnu ning küläd olid kua natukõ pissiksemäd. Meiti viidi majutuskohatõssõ suurõ kastiautuga. Sõedu aegõs mia uatasi ümberkaodu ning nägi, et Prangli ond ette jõlus suaer. Pranglil ond kolm külä: Idäotsa, Liäneotsa ning Kelnase. Meite majutusõ koht oli Liäneotsa küläs Jäätma talus.

Mia: Suaer ise oli siokõ pisi-ke, majad olid vanad, ruusatieid olid, mets oli terven männamets ning mererand oli kivine.

Lennart: Loodus oli ette Kihnu muõdi piäle mustikatõ, neid oli siäl ette paelu. Tunnõ oli sarnanõ nagu Ljõnäküläs. Loodus oli ette jõlus. Suarõ piäl piäle rebästete teisi metsäluõmu ei olõss.

Anna-Liidia: Otsõ piäle majutamist läksime ekskursioonilõ. Meiti kõiki viidi Punasõ kivi, Eestiranna laeva pommitamise läbi ukkasuan sõduritõ matmispaika, ning

ühe muagaasi koha juurõ.

Jete: Päräst suarõtuuri akkas ronkääk. Kõndsimoõ sadamast kuõlimajani ning siis me saemõ seüä.

Anni: Õhta toimusid viel tutvumis- ning ühismängud, päräst süedi kua kõikõ suardõ piält juurõ võetud süemisi.

Engel: Siäl oli jõlma põnõvi asju. Pranglirahvas pakkus piirakast ning präägeldust, muhulastõl oli jahumakki juurõ võetud. Suarlasõd olid kavalad ning jagasid Suarõmua piimatõõstusõ kohoksi ning kamatrühvli. Meie panime lava piäle püülielbä räämeruõlõ ning karvakala konservigä.

Mattias: Järgmine päe oli kõegõ piält umikusüek üebimiskohtõs ning päräst sedä akkasid õpitoad. Mia valisi suetsukala tegemise ning laulmisõ, sest mio sõpõr läks laulmisõssõ ning siis mia mõtlõsi, et miks mitte tämägä seltsis minnä.

Jete: Enne õhtast konsõrti oli ikka närv siss, aga kui läksime lava piäle, oli vägä iä tunnõ olla. Siis kui kõikõl oli ää esinetud, akkas simman, kus mängsime erineväsi tantsumängä, õepsimõ uusi tantsa ning tantsimõ Kihnu tantsa. Kui simman läbi sai, siis

kõndsimoõ koo tahakohõ, oli kottpime ning vihma sadi.

Chady: Mia sai omalõ uiõd sõbrad kua egält puõlt.

Ann: Pühäbä umiku akkas koosõit. Me jõudsimõ viel umikust seüä ning siis oli praami piäle minek. Aga sie praami sõit oli kolõ, sie oli mio kõegõ ullõm praami reis. Siäl oli ka üks kõegõ jubõdam koht, kussõ taha tuli korra vesi, aga õnnõks jõudsimõ

elusatõ ning tervetenä sadama.

Kogovõttõks oli siäl vägä torõ ning miolõ mieldis sie reis vägä.

Sedäsi saemõ paha engegä mäele, aga Munadlao sadamani oli juba ramp sõit ää unutõt. Tulõvasta ond plaan liumual kogo suaja!

Pildistäs õp Elme, lastõ mõttõd võttis kogo õp Külli

Fotod: Silvia Paluoja

Avati Theodor Saare mälestustahvel

MTÜ Kihnu Elav Pärimus esimene ettevõtmine oli Theodor Saare mälestustahvli avamine Kaerametsa talu õueväravas.

Mälestustahvlile paigaldatakse tulevikus QR-kood, kus Veeda *naabritüdrik* Koldõ Engel loeb tekstilõiku Saare raamatu eluloo osast.

Mälestustahvli avamine toimus paduvihma käes, kuid oli siiski südantsoojendav, kohale olid tulnud Theodor Saare järeltulijad põlvned, kel hinges tugev Kihnu igatsus ja armastus.

Anna Maria Lember ehk siis tänane Kihnu valla noorsoo- ja kultuuritöötaja luges ette Ellen Önniku ehk Theodor Saare tütre ja oma vanaema mälestused, sõna võtsid veel Theodor Saare bridžimängu kaaslane Katrin, muuseumi juhataja Maie ja Peeter Volkonski, kes rääkis oma sünnipaiga projektiga seonduvast.

Kaerametsa Raino juhtimisel laulsime üheskoos kihnu laule.

Minu hinge saabus rahu, ammune auvõlg Kihnu suurkuju ees sai tasutud, nüüd on kergem tema uurimusele vii-

data või neid kasutada, vajadust selle järele on mul isiklikult sagedasti olnud.

See tänutunne ühe mehe elutööle ei kustu hingest niipea, seda suurem rõõm on näha tema järeltulijat igapäevaselt Kihnus ringi liikumas ning tegutsemas, nüüd ehk saab ka "vanade naiste" hing rahu ja Saare haud surnuaiaski hoolitsetud, mille üle hinged nii siin- ja sealpool edaspidi vaid rõõmu tunda saavad.

Milleks või mis on MTÜ Kihnu Elav Pärimus ehk Kihnu

Living Heritage, sellest juba järgmises lehes pikemalt.

Etterruttavalt ütlen, et tegu on vaimse kultuuripärandi hoidmisele suunatud organisatsiooniga, mis kindlasti ei hakka tegelema kinnisvara arenduste, pidude ja festivalide korraldusega, vaid pigem vaimse pärandi hoidmisega teistsuguste ettevõtmiste toel, muuhulgas läbi rahvusvaheliste koostööprojektide ja osaluste erinevates nõukodades.

Uiõ-Matu Mare

KIK alustab taas poollooduslike alade taastamise ja investeeringutaotluste vastuvõtuga

Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) kuulutab välja taotlusvooru poollooduslike koosluste taastamiseks ja hooldamiseks vajalike investeeringute toetamiseks.

Selleks, et taotlejal oleks lihtsam KIKist toetust küsida, jagatakse taastamistööde toetust ühikhinna alusel. Näiteks toetatakse loopealsetel töid 1936,98 euroga hektari kohta. Samuti on laienenud toetuse saajate sihtgrupp – oodatakse taotlusi esitama ka eraisikuid, FIE-sid ja looduskaitsega tegelevad äriühinguid.

Toetust saab taotleda taas-

tamis- ja hooldustöödega seotud investeeringuteks puisniitudel, loopealsetel, lubjavaestel aruniitudel, lubjarikastel aruniitudel, nõmmeniitudel, lamminiitudel, soostunud niitudel ning liigikaitsealsetel olulistel rannaladel.

Eris eelmise vooruga seisneb selles, et nüüd toetatakse ka loomaveokäru ning -pargase soetamist – viimane on abiks väikesaartele ja laidudele loomade ja niidutehnikaveoks.

Toetust saavad taotleda looduskaitsega tegelevad mittetulundusühingud, sihtasutused ja äriühingud, koha-

likud omavalitsused ja omavalitsusliidud ning eraisikud ja FIE-d. FIE-d ja äriühingud saavad toetust küsida ainult taastamistöödeks. Eriskikutele antavast toetusest peetakse kinni tulumaks.

Toetuse minimaalne summa projekti kohta on 4000 eurot ja toetuse maksimaalne määr on 85% abikõlblikest kuludest. Taastamistöödeks ja taristu rajamiseks, uuendamiseks ja soetamiseks saab projekti omafinantseeringuks toetust küsida KIKi keskkonnaprogrammist (va eraisikud). Taotlus tuleb esitada koos Keskkonnaameti kooskõlastusega.

Taotlusi saab esitada alates 28. augustist E-toetuse keskkonna kaudu kuni antud vooru eelarve täitmiseni, milleks on taastamistööde puhul 600 000 eurot ja hooldamiseks vajaminevate investeeringute puhul 265 156 eurot.

Täpsemat infot taotlemise tingimuste ja infopäeva kohta leiab KIKi kodulehelt või saab küsida projektikoordinaatorilt Aivi Allikmetsalt (aivi.allikmets@kik.ee, tel 627 4115).

Keskkonnainvesteeringute Keskus

Seoses reisiparvlaev Kihnu Virve korralise dokiremon-diga opereerib Kihnu liinil reisiparvlaev Amalie alates 29.09 kuni 18.10.2020. Juhime tähelepanu, et reisiparvlaev Amalie mahutab vähem reisijaid ja sõidukeid.

Alates 1. oktoobrist teostatakse **graafikujärgseid reise Munalaid-Manilaid liinil esmaspäeviti ja pühapäeviti vaid juhul, kui väljumisele on e-pilet soetatud sõidukitele või**

raskeveoste üleveo vajadusest on vähemalt 1 tund enne väljumist teada antud. Reedesed väljumised toimuvad graafikujärgselt.

Sõidusoovist on võimalik teavitada klienditeenindust numbril 443 1069.

AS Kihnu Veeteed

Parvlaev Virve graafikud

Kehtib 1. – 18. oktoober

	KIHNUST	MUNALAIULT
Esmaspäev	7.00 10.00 16.15	8.30 14.30 17.45
Teisipäev	7.00 10.00 16.15	8.30 14.30 17.45
Kolmapäev	7.00 10.00 16.15 19.00	8.30 11.30 17.45 20.15
Neljapäev	7.00 10.00 16.15 19.00	8.30 11.30 17.45 20.15
Reede	7.00 10.00 16.15 19.00	8.30 13.30 17.45 20.15
Laupäev	7.00 10.00 16.15	8.30 11.30 17.45
Pühapäev	10.00 16.15 19.00	13.30 17.45 20.15

Kehtib 19. oktoober – 31. märts 2021

	KIHNUST	MUNALAIULT
Esmaspäev	7.00 10.00 16.15	8.30 14.30 17.45
Teisipäev	7.00 10.00 16.15	8.30 14.30 17.45
Kolmapäev	7.00 16.15	8.30 17.45
Neljapäev	7.00 16.15	8.30 17.45
Reede	7.00 10.00 16.15	8.30 14.30 19.30
Laupäev	7.00 16.15	8.30 17.45
Pühapäev	10.00 16.15	13.30 17.45

KIHNU VALLAVALITSUSES

- ◆ Kuulutati välja tegevus- ja ettevõtlustoetuste II taotlusvoor. Taotlusvoor oli avatud 07.- 28. september.
- ◆ Lihthanke „Hoonete lammutamine“ parimaks pakkujaks kinnitati Lammutusmehed OÜ pakumusega 18222 eurot ja 98 senti. Menetlusest kõrvaldati Zepparth OÜ pakumuse kui hanke alusdokumentidele mittevastav pakumuse;
- ◆ Väljastati ehitisluba Võrgukuuri (Rootsiküla) hoonete lammutamiseks;
- ◆ Kooskõlastati Allika reoveepumpla elektrivarustuse asendiplaan;
- ◆ MTÜ-l Kihnu Mere Selts lubati Jõujaama kinnistul liituda vallale kuuluva Lemsi küla veetorustikuga;
- ◆ Helikopteriplatsile ja drenaažitorustikule väljastati kasutisluba;
- ◆ Kihnu Vallavalitsusele väljastati projekteerimise tingimused kahekorruselise nelja korteriga elamu ja ühe abihoone projekteerimiseks Naerile (Rootsiküla);
- ◆ Kooskõlastati puuraukude asukoht Ranna (Sääre küla) ja

Tamme (Sääre küla) katastriüksustel;

- ◆ Reservfondist eraldati 2671 eurot ja 56 senti Võrgukuuri (Rootsiküla) kinnistul asuvate hoonete lammutamise projekti omaosaluse katmiseks;
- ◆ Kihnu Vallavalitsusele väljastati kasutisluba Kooli (Lina-küla) kohtpuhasti imbtunnelile;
- ◆ Valla noorsootöötaja ja kultuuritöö spetsialist Anna Maria Lemberile anti töölepingu kehtivuse ajaks üürile Uusmaja krt 5 (Lemsi küla);
- ◆ Kooskõlastati Vanaroo puurkaevu asukoht;
- ◆ Kihnu vallale kuuluvale tee seati Elektrilevi OÜ kasuks isiklik kasutusõigus Kolde-Selja tee L2 tehnovõrgu ehitamiseks;
- ◆ Kiideti heaks Teele Lease poolt esitatud hajaasustuse programmi aruanne projektile „Puurkaevu ja veetrassi rajamine“;
- ◆ Kihnu Põllumajanduse Osaühingul lubati liituda Rannamaa (Linaküla) kinnistul asuva vallale kuuluva vallakao veetorustikuga.

Ootame kõiki linnas elavaid Kihnu juurtega lapsi ja noori PÄRIMUSLAAGRISSE!

Sügisvaheajal, 19.-21. oktoobril toimub Metsamaal esmakordselt linnas elavate kihnlaste pärimuslaager.

Laagrisse on oodatud kõik Kihnust pärit (ja Kihnu sõprade) lapsed ja noored vanuses 8-26, kes elavad ja õpivad linnas. Nooremad saavad osaleda koos lapsevanemaga. Kolme päeva jooksul räägime kihnu keelt, teeme käsitööd, tantsime kihnu tantse ja laulame kihnu laule. Kavas on orienteerumismäng, lõke ning Kihnu legendide jutustamine. Kõikidel tegevustel on täiskasvanud eestvedaja, läbiviijateks on Kihnu lapsed ja noored.

Laager lõpeb etteastega, kus saab näha, millega laagris tegelesime.

Osalustasu **60 eurot** (50+km) sisaldab kõiki tegevusi, majutust ja toitlustust Metsamaal (3 toidukorda päevas + 1 oode).

PS: Kihnus elavatele lastele ja noortele ning Kihnu kooli lõpetanutele on laagris osalemine tasuta. Kõik on oodatud tegevusi läbi viima ja osalema! Koos teeme ühe vägeva laagri.

ESIALGNE AJAKAVA:

Esmaspäev, 19. oktoober

11.00 Kogunemine

11.30 Kihnu kiele tund

12.30 Paus

13.00 Lõunasöök

14.00 Matk - orienteerumismäng

16.00 Puhkepaus

17.00 Paelte punumine

18.00 Õhtusöök

20.00 Kihnu tantsud ja laulud

21.00 Õhtuode

23.00 ÖÖRAHU

Teisipäev, 20. oktoober

9.00 Äratust, võimlemine

9.30 Hommikusöök

10.00 Kihnu kiele tund

11.00 Ekskursioon kastiautoga

13.00 Lõunasöök

14.00 Talbus, lõke

16.00 VABA AEG

17.00 Kihnu tantsud ja laulud

18.00 Õhtusöök

19.00 Filmi- ja jutuõhtu - mardi- ja kadripäeva kombid, Kihnu legendid

21.00 Õhtuode

23.00 Öörahu

Kolmapäev, 21. oktoober

9.00 Äratust, võimlemine

9.30 Hommikusöök

10.00 Esinemise proov

11.00 Asjade pakkimine, koristamine

12.00 Laagri lõpetamine -

esinemine lapsevanematele - Kihnu tantsud, laulud ja luuletused

Laagri toimumist toetab kultuuriprogramm "Kihnu Kultuuriruum". Aitäh!

Registreerumine ja lisainfo: kultuuriruum@kihnu.ee

EAKATEPÄEV!

Reedel, 2. oktoobril kell 17 ootame kõiki Kihnu eakaid Metsamaale!

kell 17 KOHVILAUD, tutvumine kultuuritöö spetsialisti ja noorsootõtaja Anna Mariaga

kell 18 Kihnu Mere Seltsi ja Muinsuskaitseameti juturing merekultuuripärandist ja seotud paikadest

kell 20 TUTVUMIS- JA KONTSERTÕHTU Tiit Kikasega. Tantsuks mängivad Kihnu pillimehed! Avatud kohvik!

NB! Transport Metsamaale ja tagasi valla bussiga - helistage koha broneerimiseks Aivele, tel 513 3193

KIHNU MUUSEUMIS

VÖÖKOOLITUS JÄTKUB

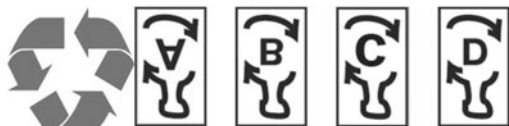
Mitte kusagil mujal Eestis pole algupärane vöö- kudumise tehnoloogia enam kasutuses - üksnes Kihnus on see veel järjepidevana alles tänu Kihnu naistele, kes selle tänasesse päeva on kandnud.

Jätkame kevadel koroonaohu tõttu pooleli jäänud vöökooolitusega pühapäeviti kell 14 alates 11. oktoobrist.

KIHNU JÄÄTMEJAAM ja TAARAPUNKT

on avatud 1. oktoobrist kuni 1. maini

ESMASPÄEV	10.00 - 15.00
TEISIPÄEV	suletud
KOLMAPÄEV	suletud
NELJAPÄEV	10.00 - 15.00
REEDE	10.00 - 15.00
LAUPÄEV	10.00 - 15.00
PÜHAPÄEV	suletud
RIIGIPÜHADEL	suletud

Kihnu Majanduse osäühing,
TELEFON 4420 220

Kihnu valla ettevõtluspäev 2020

9.oktoober

Kihnu rahvamajas kell 10:00

Tutvustatakse Kihnu Kontori
võimalusi ja tehnilisi lahendusi
kaugtööks.

Elisa näitel kaugtööst teeb telesilla
vahendusel ettekande Eesti mõjukaim
personalijuht 2019 Kaija Teemägi.

Pärnumaa Töötukassa esindajad
räägivad ettevõtjatele pakutavatest
toodedest/teenustest/toetustest.

Võtame kokku hooaja ja vaatame tulevikku.

*Pill kaasa
ja Kihnu!*

10. Kihnu Viulifestival

Reedel, 2. oktoobril

kell 15.30 - 17.30 **METSAMAA PÄRIMUSTALUS**
VIIULIMÄNGU ÕPITOAD

kell 18.00 **METSAMAA PÄRIMUSTALUS**
Kihnu Mere Seltsi ja Muinsuskaitse-
ameti koostööna juturing
merekuktuuripärandist ja seotud
paikadest

kell 20.00 **METSAMAA PÄRIMUSTALUS**
TUTVUMIS- JA KONTSERTÕHTU
koos Tiit Kikasega
SIMMAN koos
Kihnu pillimeestega,
Kihnu tantsude tantsimine
AVATUD KOHVIK!

Laupäeval, 3. oktoobril

kell 10.00 - 14.00 **METSAMAA PÄRIMUSTALUS**
VIIULIMÄNGU ÕPITOAD

kell 20.00 **KIHNU RAHVAMAJAS**

KONSERT

Esitusele tulevad
õpitubades õpitud
viulilood.
Esinevad Kihnu
Pillilapsed ja soovi
korral külalisesinejad
ning erinevad
rahvamuusikud
üle Eesti

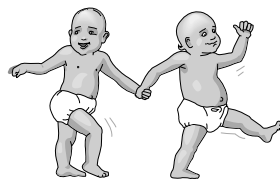
kell 22.00 **TANTSUÕHTU**
tantsuks mängib **FOLKMILL**

Pääse 8 €, õpilased 4 €, eelkooliealised tasuta

Õnnitleme!
Maria Köster
(Luha talu)
palju õnne
91. sünnipäevaks!

Õnnitleme!

Janne Nazarova ja
Henry Kase perre sündis
4. septembril 2020
tütar Heily Kask

Septembrikuu sünnipäevalapsed

1. september
Aili Tuhkanen (Uusmaja) 79

3. september
Levi Türik (Lähiste) 80
Elga Leas (Läänemetsa) 73

10. september
Salme Valm (Liiva) 86

11. september
Endel Meras (Põlde) 75
Paul Sepp (Allika) 78

14. september
Aivar Sutt (Kallaku) 60

16. september
Mihkel Lilles (Tooma) 70
Ellen Uzikova (Mardi) 74

Oktoobrikuu sünnipäevalapsed

2. oktoober
Alla Kiigajaan (Jõe) 87

5. oktoober
Aime Kott (Vanaroo) 55

8. oktoober
Aime Köster (Tõnni) 83

9. oktoober
Leida Mätas (Paju) 74

16. oktoober
Ella Leas (Lohu) 83

18. oktoober
Velli Köster (Rahu) 73
Malle Kuldkepp (Kõrgemetsa) 81

19. oktoober
Mihkel Palu (Metsa) 72

23. oktoober
Andres Jõeväli (Nõlvaku) 55

24. oktoober
Mihkel Vesik (Nõlvaku) 87

26. oktoober
Helju Kott (Malle) 78

28. oktoober
Mihail Türik (Aava) 81
Evald Merimaa (Männiku) 75

30. oktoober
Leili Sutt (Saarde) 88

31. oktoober
Lehti Vahkel (Kaja) 80
Helmi Vassiljeva (Maruse) 76

Lahkunud

LEILI LEHOLA
03.04.1955- 30.08.2020

RUTH KOLOSSOVA
27.01.1942- 09.09.2020

Kihnu Põllumajanduse Osühing
müüb kevadist laagerdunud mahedat sõnnikut
hinnaga 12 € tonn.

Pakume juurde koormasse tõste ja laotamise teenust
6-tonnise laotajaga 40 € reis.
Kokku maksab üks laotajatäis (6T) sõnnikut koos põllule
laotamisega 112 €.
Soovist teatada palun telefonis 503 9333 või
meili teel pollumajandus@kihnu.ee